

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESA

SPRIEDUMS

LATVIJAS REPUBLIKAS VĀRDĀ

Rīgā 2011. gada 12. oktobrī

lietā Nr. 2010-74-03

Latvijas Republikas Satversmes tiesa šādā sastāvā: tiesas sēdes priekšsēdētājs Gunārs Kūtris, tiesneši Aija Branta, Kristīne Krūma, Uldis Ķinis un Sanita Osipova,

pēc Ievas Krūmiņas, Ievas Bāliņas, Ievas Andersones, Jura Leimaņa, Normunda Ignatova, Maijas Lubiņas un Aijas Puhlovas konstitucionālās sūdzības,

pamatojoties uz Latvijas Republikas Satversmes 85. pantu un Satversmes tiesas likuma 16. panta 3. punktu, 17. panta pirmās daļas 11. punktu, 19.² un 28.¹ pantu,

rakstveida procesā 2011. gada 13. septembrī tiesas sēdē izskatīja lietu

„Par Salacgrīvas novada domes 2010. gada 21. aprīļa saistošo noteikumu Nr. DL-01/2010 „Detālplānojums nekustamajam īpašumam „Zivtiņas”, kadastra Nr. 6660 003 0167, Salacgrīvas novads, Liepupes pagasts, Tūja” atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 105. pantam”.

Konstatējošā daļa

1. Limbažu rajona Liepupes pagasta padome 2008. gada 10. septembrī izdeva saistošos noteikumus Nr. 12/2008 „Liepupes pagasta teritorijas plānojums” (turpmāk – Liepupes pagasta teritorijas plānojums).

2008. gada 31. decembrī stājās spēkā Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likums. Atbilstoši šā likuma 2. pielikuma 85. punktam tika izveidots Salacgrīvas novads, kurā citastarp ietilpst Liepupes pagasts. 2009. gada 19. augustā Salacgrīvas novada dome izdeva saistošos noteikumus Nr. 6 „Par teritorijas plānojumiem”, ar kuriem apstiprināja arī Liepupes pagasta teritorijas plānojumu.

Salacgrīvas novada dome 2010. gada 21. aprīlī pieņēma lēmumu Nr. 215, kas paredzēja apstiprināt detālplānojumu un izdot tā grafisko daļu un teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumus kā Salacgrīvas novada domes saistošos noteikumus Nr. DL-01/2010 „Detālplānojums nekustamajam īpašumam „Zivtiņas”, kadastra Nr. 6660 003 0167, Salacgrīvas novads, Liepupes pagasts, Tūja” (turpmāk – apstrīdētais detālplānojums).

2010. gada 11. maijā laikrakstā „Latvijas Vēstnesis” tika publicēts paziņojums par apstrīdētā detālplānojuma apstiprināšanu.

Apstrīdētā detālplānojuma paskaidrojuma raksta 1.4. nodaļā „Detālplānojuma risinājumu apraksts un pamatojums” norādīts, ka nekustamo īpašumu „Zivtiņas” (turpmāk arī – detālplānojuma teritorija) paredzēts sadalīt trīs zemes gabalos un jaunveidojamā zemes gabalā Nr. 3, kuram vēlāk tika piešķirts nosaukums „Zivtiņas 2”, plānota sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Latvijas Mobilais Telefons” (turpmāk – LMT) bāzes stacijas „Tūja” būvniecība.

2. **Pieteikuma iesniedzēji Ieva Krūmiņa, Ieva Bāliņa, Ieva Andersone, Juris Leimanis, Normunds Ignatovs, Maija Lubiņa un Aija Puhlova** (turpmāk – Pieteikuma iesniedzēji) pieteikumā un papildu paskaidrojumos lūdz Satversmes tiesu atzīt apstrīdēto detālplānojumu par

neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 105. pantam.

Konstitucionālajā sūdzībā norādīts, ka no Satversmes 105. panta izriet personas tiesības netraucēti baudīt īpašuma tiesības un trešo personu pienākums atturēties no īpašuma aizskaršanas. Valstij esot pienākums nodrošināt pietiekamu tiesību aizsardzības mehānismu, kas ļautu īpašniekam aizsargāties pret nepamatotu iejaukšanos īpašuma tiesību baudīšanā.

Pieteikuma iesniedzēji norāda, ka viņi ir detālplānojuma teritorijai piegulošo nekustamo īpašumu īpašnieki un ar apstrīdēto detālplānojumu tiek ierobežotas viņu pamattiesības uz īpašumu, jo:

1) LMT bāzes stacija „Tūja” būtiski samazina viņu īpašuma vērtību, ierobežojot tiesības gūt ienākumus no īpašuma. Pieteikuma iesniedzēju īpašumi vairs neesot pārdodami, jo Tūja esot atpūtas vieta pie jūras un cilvēki gribot iegādāties īpašumus skaistā un sakoptā vidē;

2) LMT bāzes stacija „Tūja” pilnībā sabojā kopējo dabas ainavu, radot „skata tiesību ierobežojumu”, jo tās atrašanās vieta „pēc būtības nav domāta industriāla rakstura celtnēm”.

Pieteikumā minēts, ka Liepupes pagasta teritorijas plānojums šajā teritorijā paredz savrupmāju apbūvi, nevis telekomunikāciju bāzes stacijas būvniecību. Tāpēc apstrīdētais detālplānojums esot pretrunā ar Liepupes pagasta teritorijas plānojumu kā augstāka līmeņa teritorijas plānošanas dokumentu un normatīvo aktu hierarhijā augstāku tiesību aktu.

Pēc iepazīšanās ar lietas materiāliem izteiktajā viedoklī Pieteikuma iesniedzēji arī norāda, ka Salacgrīvas novada dome, interpretējot Liepupes pagasta teritorijas plānojumā ietilpstošos teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumus (turpmāk – Apbūves noteikumi), neievēro to, ka vispārējās normas piemērojamas tiktāl, ciktāl speciālās normas nenosaka citu regulējumu. Apbūves noteikumu vispārējās prasības varot piemērot tikai tiktāl, ciktāl tas nepieciešams savrupmāju (ģimenes māju) pilnvērtīgai funkcionēšanai.

Pieteikuma iesniedzēji uzskata, ka apstrīdētajā detālplānojumā teritorijas izmantošanas veida maiņa ir veikta, nesaskaņojot to ar detālplānojuma

teritorijai piegulošo nekustamo īpašumu īpašniekiem. Par apstrīdētā detālplānojuma izstrādes uzsākšanu un sabiedrisko apspriešanu informēti tikai divi no septiņiem Pieteikuma iesniedzējiem, nenorādot, ka plānots mainīt teritorijas izmantošanas veidu un būvēt telekomunikāciju bāzes staciju. Līdz ar to viņi esot maldināti par patiesajiem zemes izmantošanas mērķiem un plānoto apbūvi. Pārējiem pieciem Pieteikuma iesniedzējiem neesot bijis nekādas informācijas par apstrīdētā detālplānojuma izstrādes uzsākšanu un sabiedrisko apspriešanu. Tādējādi Salacgrīvas novada dome esot būtiski pārkāpusi sabiedrības tiesības izteikt savu viedokli par LMT bāzes stacijas „Tūja” būvniecību. Pieteikuma iesniedzēji par to uzzinājuši tikai tad, kad būvniecība sākusies.

Pieteikuma iesniedzēji norāda, ka normatīvajam aktam, ar kuru ir ierobežotas personas īpašuma tiesības, jābūt publicētam vai citādā veidā pieejamam un pietiekami skaidri formulētam, lai adresāts varētu izprast savas tiesības un pienākumus. Pretēji normatīvo aktu prasībām Salacgrīvas novada dome laikrakstā „Latvijas Vēstnesis” esot publicējusi tikai paziņojumu par apstrīdētā detālplānojuma apstiprināšanu, nevis visu lēmumu. Turklāt apstrīdētais detālplānojums pēc tā stāšanās spēkā neesot ievietots Salacgrīvas novada domes mājaslapā internetā. Līdz ar to esot ierobežotas personu tiesības iepazīties ar apstrīdēto detālplānojumu un pārkāpts teritorijas plānošanas atklātības princips.

Minēto apstākļu dēļ nevarot uzskatīt, ka Pieteikuma iesniedzēju pamattiesības ierobežotas, pamatojoties uz likumu. Tāpat apstrīdētajam detālplānojumam neesot leģitīma mērķa, jo vienas personu grupas tiesību realizācija notiekot uz citu personu tiesību nelikumīgas ierobežošanas pamata. Pieteikuma iesniedzēji arī norāda, ka Salacgrīvas novada dome nav izvērtējusi Pieteikuma iesniedzēju pamattiesību ierobežojuma samērīgumu, proti, iespēju izvēlēties alternatīvu 72 metrus augstās LMT bāzes stacijas „Tūja” vietu vai veidu, piemēram, antenu novietošanu uz mājas jumta vai jau uzceltā ūdenstornī. Lai arī LMT bāzes stacija „Tūja” nodrošinot mobilos sakarus, sabiedrības intereses neesot viennozīmīgas, jo šī bāzes stacija esot viena

konkrēta komersanta – LMT – īpašums un uzbūvēta peļņas gūšanas nolūkā. Līdz ar to apstrīdētais detālplānojums neatbilstot Satversmes 105. pantam.

3. Institūcija, kas izdevusi apstrīdēto detālplānojumu, – Salacgrīvas novada dome – atbildes rakstā un papildu paskaidrojumos Satversmes tiesai lūdz atzīt apstrīdēto detālplānojumu par atbilstošu Satversmes 105. pantam un uzskata, ka tā izstrādes, apstiprināšanas un spēkā stāšanās procesā nav pieļauti būtiski pārkāpumi.

Apstrīdētais detālplānojums neesot pretrunā ar Liepupes pagasta teritorijas plānojumu, jo Apbūves noteikumi paredzot, ka jebkurā apbūves teritorijā var izvietot arī telekomunikāciju objektus. Liepupes pagasta teritorijas plānojuma grafiskajā daļā plānotā LMT bāzes stacija „Tūja” neesot norādīta „mēroga nepietiekamības dēļ”, turklāt šai teritorijai esot paredzēts turpmākas izpētes teritorijas statuss un noteikta nepieciešamība izstrādāt detālplānojumu.

Salacgrīvas novada dome norāda, ka teritorijas plānošanu regulējošie normatīvie akti neprasa rakstveida paziņojumu nosūtīšanu detālplānojuma teritorijai piegulošo nekustamo īpašumu īpašniekiem, ja vien detālplānojuma risinājumi tieši neskar viņu īpašumus. Apstrīdētā detālplānojuma izstrādātājs papildus normatīvajos aktos prasītajam esot nosūtījis paziņojumus diviem Pieteikuma iesniedzējiem, kuru atrašanās vietas adreses zinājis. Par apstrīdēto detālplānojumu neesot saņemta neviena negatīva atsauksme arī no tiem Pieteikuma iesniedzējiem, kuri bijuši tieši informēti par apstrīdētā detālplānojuma izstrādes uzsākšanu un sabiedrisko apspriešanu.

Atbildes rakstā izteikts viedoklis, ka likums paredz vietējās pašvaldības finanšu līdzekļus izlietot racionāli un lietderīgi, tāpēc laikrakstā „Latvijas Vēstnesis” ievietots tikai paziņojums par apstrīdētā detālplānojuma apstiprināšanu, nevis pilns lēmuma teksts. Turklāt pilnu detālplānojuma tekstu normatīvie akti neprasot publicēt.

Salacgrīvas novada mājaslapā internetā apstrīdētais detālplānojums neesot ievietots, jo tiekot izstrādāta jauna mājaslapas versija. Tomēr ar

apstrīdēto detālplānojumu interesenti varot iepazīties, kā arī pasūtīt tā kopijas Salacgrīvas novada Būvvaldē.

Pieteikuma iesniedzēju viedoklis par LMT bāzes stacijas „Tūja” negatīvo ietekmi uz ainavu neesot pamatots, jo vairāki Pieteikuma iesniedzēji savu kopīpašumu – nekustamo īpašumu „Ciniši” – plānojot sadalīt pa 2500 kvadrātmetriem, kas ir mazākā šajā teritorijā iespējamā zemes gabala platība. Tādējādi dabiskā ainava tikšot aizstāta ar tipisku savrupmāju apbūvi.

Salacgrīvas novada dome nepiekrīt Pieteikuma iesniedzēju uzskatam, ka apstrīdētajam detālplānojumam nav leģitīma mērķa, un norāda, ka mērķis ir sabiedrības nodrošināšana ar mobilajiem sakariem. Mobilo sakaru tīkla racionāla organizācija un pārklājuma nodrošināšana katrā individuālā gadījumā prasot citu tehnisko risinājumu. Pieteikuma iesniedzēju minētie varianti, iespējams, esot adekvāti citās pilsētībūvnieciskās situācijās, taču neesot piemērojami Tūjā.

Salacgrīvas novada dome uzsver, ka brīva savstarpējas sazināšanās iespēja ir viena no cilvēka pamattiesībām. Mobilie sakari un internets mūsdienās esot neatņemama šīs komunikācijas sastāvdaļa. Plašas sabiedrības ieguvums no kvalitatīviem sakariem esot daudz svarīgāks nekā dažu personu interese par īpašuma iespējamo vērtību. Atbildes rakstā norādīts, ka Pieteikuma iesniedzēju pārlieka uzstāšana uz savām subjektīvi izprastajām īpašuma tiesībām ir „savdabīga īpašuma izmantošana pretēji sabiedrības interesēm”.

4. Pieaicinātā persona – Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija (turpmāk – VARAM) – kopš 2011. gada 1. janvāra pilda Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrijas un Vides ministrijas funkcijas. VARAM norāda, ka pēc Tūjas ciema iedzīvotāju 2010. gada 22. jūlija sūdzības izvērtējusi apstrīdēto detālplānojumu un secinājusi, ka kopumā tas atbilst normatīvo aktu prasībām.

VARAM informē, ka nav īpaša regulējuma attiecībā uz telekomunikāciju bāzes staciju būvniecību apdzīvotu vietu tuvumā, kā arī Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta neitrālajā zonā vai Baltijas jūras un Rīgas

jūras līča piekrastes aizsargjoslā, kur atrodas detālplānojuma teritorija. Tā kā šī teritorija ietilpst Tūjas ciemā, uz to esot attiecināms Aizsargjoslu likuma 36. panta pirmās daļas 1. punktā noteiktais, ka pilsētās un ciemos jaunveidojamas zemes vienības platību un apbūves nosacījumus reglamentē vietējās pašvaldības teritorijas plānojumā.

Vispārīgo prasību ietveršana Apbūves noteikumos izrietot no praktiskās nepieciešamības, un tā esot vispārpieņemta plānošanas prakse. Vispārīgās prasības ierobežojot konkrētām teritorijām noteiktie izmantošanas noteikumi. Katra būvniecības iecere esot jāizvērtē, un plānošanas un arhitektūras uzdevumā esot jāizvirza tehniskie nosacījumi un jānosaka nepieciešamie institūciju saskaņojumi konkrētā objekta būvniecībai.

Ministrija vairākkārt esot vērsusi vietējo pašvaldību uzmanību uz to, ka tās laikrakstā „Latvijas Vēstnesis” publicē nevis pilnu to lēmumu tekstu, ar kuriem tiek apstiprināti teritorijas plānošanas dokumenti, bet tikai paziņojumu par šādu lēmumu pieņemšanu. Tomēr tas esot uzskatāms vienīgi par normatīvajos aktos noteiktās procedūras formālu pārkāpumu, kas neradot tiešas negatīvas tiesiskas sekas, jo arī paziņojumā koncentrētā veidā tiekot ietverta informācija par vietējās pašvaldības domes sēdi un pieņemtā lēmuma saturu. Tātad publiskā pieejamība tiekot nodrošināta.

2010. gada 2. jūlijā ministrija visām vietējām pašvaldībām esot izsūtījusi vēstuli, kurā lūgusi nodrošināt interesentiem iespēju iepazīties ar apstiprinātajiem detālplānojumiem vietējo pašvaldību mājaslapās internetā. Tomēr tam, ka Salacgrīvas novada dome nav izpildījusi Ministru kabineta 2009. gada 6. oktobra noteikumu Nr. 1148 „Vietējās pašvaldības teritorijas plānošanas noteikumi” (turpmāk – Noteikumi Nr. 1148) prasības, proti, nav ievietojusi apstrīdēto detālplānojumu savā mājaslapā internetā, nevarot būt tiesiskas sekas, jo jebkuram interesentam esot dota iespēja iepazīties ar apstrīdēto detālplānojumu vai arī iegādāties tā kopiju vietējā pašvaldībā.

VARAM norāda, ka nekustamā īpašuma vērtēšana ir analītisks aprēķinu process, kurā tiek analizēts viss savstarpēji saistīto īpašuma raksturlielumu kopums, kas ietver gan kvantitatīvi un kvalitatīvi pašu īpašumu raksturojošus

parametrus, gan arī plaša spektra ārējus īpašuma vērtību ietekmējošus apstākļus. VARAM pieļauj, ka nekustamā īpašuma vērtība varētu samazināties, ja to skartu piegulošajā nekustamajā īpašumā esošas telekomunikāciju bāzes stacijas aizsargjosla. Pieteikuma iesniedzējiem piederošos nekustamos īpašumus LMT bāzes stacijas „Tūja” aizsargjosla neskarot.

5. Pieaicinātā persona – Satiksmes ministrija – norāda, ka uz LMT bāzes stacijas „Tūja” būvniecību attiecas Būvniecības likums un uz tā pamata izdotie Ministru kabineta 1997. gada 1. aprīļa noteikumi Nr. 112 „Vispārīgie būvnoteikumi”, kā arī Ministru kabineta 2006. gada 4. aprīļa noteikumi Nr. 256 „Elektronisko sakaru tīklu ierīkošanas un būvniecības kārtība”, kas bija spēkā 2010. gada 9. jūnijā, kad valsts akciju sabiedrība „Elektronisko sakaru direkcija” izdeva būvatļauju Nr. 10/093B1 šīs bāzes stacijas būvniecībai. Īpaša regulējuma attiecībā uz telekomunikāciju bāzes staciju būvniecību apdzīvotu vietu tuvumā neesot. Satiksmes ministrija vērs Satversmes tiesas uzmanību uz to, ka Būvniecības likuma 7. panta pirmās daļas 1. punkts paredz vietējo pašvaldību kompetenci izstrādāt un apstiprināt savas administratīvās teritorijas plānojumu, tostarp apbūves noteikumus, kas ir obligāti visiem būvniecības dalībniekiem un attiecas uz visu veidu būvēm vietējās pašvaldības administratīvajā teritorijā.

6. Pieaicinātā persona – sabiedrība ar ierobežotu atbildību „Latvijas Mobilais Telefons” – uzskata, ka apstrīdētais detālplānojums ir tiesisks un nesatur tādas Pieteikuma iesniedzēju pamattiesību ierobežojumus, kuri būtu atzīstami par nesamērīgiem salīdzinājumā ar sabiedrības un citu personu tiesībām un likumiskajām interesēm.

LMT paskaidro, ka bāzes stacija „Tūja” uzbūvēta Salacgrīvas novada Liepupes pagastā uz LMT piederoša zemes gabala „Zivtiņas 2”, pamatojoties uz valsts akciju sabiedrības „Elektronisko sakaru direkcija” saskaņotu tehnisko projektu un izsniegtu būvatļauju. Tehnisko projektu esot akceptējusi arī Salacgrīvas novada dome.

LMT bāzes stacijas „Tūja” sabiedriskā apspriešana notikusi vairākkārt, bet tās laikā neesot saņemta neviena atsauksme vai priekšlikums.

Bāzes stacijas „Tūja” būvniecība neesot ietekmējusi Pieteikuma iesniedzēju nekustamo īpašumu kadastrālo vērtību. LMT norāda, ka jāievēro saprātīgs līdzsvars starp Pieteikuma iesniedzēju interesēm, no vienas puses, un visas sabiedrības interesēm, no otras puses. Elektronisko sakaru attīstīšanu sabiedrības interešu vārdā Latvijas valsts esot atzinusi par būtisku, pieļaujot pat īpašuma tiesību piespiedu aprobežošanu, piemēram, Elektronisko sakaru likumā paredzot, ka elektronisko sakaru infrastruktūras avārijas novēršanas darbus var veikt, nebrīdinot nekustamā īpašuma īpašnieku. Pieteikuma iesniedzēju intereses neesot absolūtas un vairāk aizsargājamas kā visas sabiedrības un citu personu intereses.

7. Pieaicinātā persona – biedrība „Latvijas īpašumu vērtētāju asociācija” – pieļauj, ka telekomunikāciju bāzes stacija var negatīvi ietekmēt apkārtējo nekustamo īpašumu tirgus vērtību, tomēr katrs gadījums esot jāvērtē individuāli. Dažkārt šāda bāzes stacija varot nekustamo īpašumu tirgus vērtību ietekmēt pat pozitīvi, ja tiek nodrošināta mobilo sakaru uztveršanas zona un bāzes stacija atrodas pietiekami tālu no apbūves.

Pieaicinātā persona norāda, ka lielākoties cilvēki tomēr nevēlas dzīvot dažāda veida tehniskas vai industriālas apbūves tuvumā un tam par pamatu ne vienmēr ir racionāla pieeja. Arī sabiedriskās apspriešanas laikā apkārtējo īpašumu īpašnieki parasti iebilstot pret jaunām būvniecības iecerēm viņu īpašumu tiešā tuvumā, baidoties gan par sava īpašuma tirgus vērtības, komforta, piekļūšanas ērtuma un insolācijas samazināšanos, gan par trokšņa, elektromagnētiskā starojuma un kaitīgu vielu koncentrācijas pieaugumu.

Secinājumu daļa

8. Pieteikuma iesniedzēji pēc būtības iebilst pret apstrīdētajā detālplānojumā paredzēto LMT bāzes stacijas „Tūja” būvniecību nekustamajā īpašumā „Zivtiņas 2”. Līdz ar to Satversmes tiesai apstrīdētais detālplānojums jāizvērtē tikai tiktāl, ciktāl tas attiecas uz LMT bāzes staciju „Tūja”.

Pieteikuma iesniedzēji uzskata, ka apstrīdētais detālplānojums aizskar Satversmes 105. pantā nostiprinātās tiesības uz īpašumu, kā arī norāda, ka tā izstrādes, apstiprināšanas un spēkā stāšanās laikā pieļauti pārkāpumi.

9. Teritorijas plānošanas dokumentu tiesiskuma pamats ir to pieņemšana atbilstoši prasībām, kas normatīvajos aktos noteiktas vietējās pašvaldības saistošo noteikumu pieņemšanai, kā arī specifiskajām prasībām, ko nosaka Teritorijas plānošanas likums un saskaņā ar to izdotie Ministru kabineta noteikumi. Tomēr Satversmes tiesai šī atbilstība jāizvērtē tiktāl, ciktāl trūkumi, uz ko norādījis pieteikuma iesniedzējs vai kas atklājušies lietas sagatavošanas gaitā, uzskatāmi par būtiskiem procedūras pārkāpumiem (*sk. Satversmes tiesas 2008. gada 24. septembra sprieduma lietā Nr. 2008-03-03 7.3. punktu*). Teritorijas plānošanas dokumenta izstrādes un apstiprināšanas procesā pieļautu pārkāpumu var kvalificēt kā būtisku pēc vairākiem kritērijiem. Pirmkārt, būtisks teritorijas plānošanas procesa pārkāpums ir tāds pārkāpums, kura rezultātā pieņemts citāds, nevis tāds lēmums, kāds būtu bijis, ja procedūra tiktu ievērota. Otrkārt, būtisks pārkāpums ir pieļauts tādos gadījumos, kad ir būtiski pārkāptas sabiedrības tiesības piedalīties teritorijas plānošanas procesā. Treškārt, par būtisku pārkāpumu atzīstami arī citi teritorijas plānošanas principu pārkāpumi (*sk. Satversmes tiesas 2007. gada 26. aprīļa sprieduma lietā Nr. 2006-38-03 14. punktu*).

Satversmes tiesa arī citkārt visupirms ir izvērtējusi apstrīdētā teritorijas plānošanas dokumenta izstrādes, apstiprināšanas un spēkā stāšanās procesa tiesiskumu un tikai tad tā atbilstību materiālajām tiesību normām (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2008. gada 17. janvāra sprieduma*

lietā Nr. 2007-11-03 17. punktu un 2011. gada 3. maija sprieduma lietā Nr. 2010-54-03 11.2. punktu).

Līdz ar to Satversmes tiesai jāizvērtē, pirmkārt, vai apstrīdētā detālplānojuma izstrādes, apstiprināšanas un spēkā stāšanās procesā ievērotas normatīvo aktu prasības un, otrkārt, vai apstrīdētais detālplānojums aizskar Pieteikuma iesniedzējiem Satversmes 105. pantā noteiktās pamattiesības.

10. Pieteikuma iesniedzēji konstitucionālajā sūdzībā norādījuši, ka apstrīdētā detālplānojuma izstrādes, apstiprināšanas un spēkā stāšanās laikā pieļauti šādi normatīvo aktu pārkāpumi:

1) apstrīdētajā detālplānojumā prettiesiski mainīts Liepupes pagasta teritorijas plānojumā noteiktais nekustamā īpašuma „Zivtiņas” izmantošanas veids, līdz ar to apstrīdētais detālplānojums neatbilst Teritorijas plānošanas likuma 6. panta piektajai un septītajai daļai;

2) par apstrīdētā detālplānojuma izstrādes uzsākšanu un sabiedrisko apspriešanu neesot informēti visi detālplānojuma teritorijai piegulošo nekustamo īpašumu īpašnieki, līdz ar to pārkāptas sabiedrības līdzdalību regulējošās tiesību normas;

3) apstrīdētais detālplānojums nav stājies spēkā normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā, jo laikrakstā „Latvijas Vēstnesis” publicēts tikai paziņojums par tā apstiprināšanu, nevis pilns lēmuma teksts, kā to paredz Teritorijas plānošanas likuma 6. panta sestā daļa;

4) apstrīdētais detālplānojums nav ievietots Salacgrīvas novada domes mājaslapā internetā, kā to paredz likuma „Par pašvaldībām” 45. panta septītā daļa un Noteikumu Nr. 1148 22. punkts.

Lietas sagatavošanas un izskatīšanas laikā Satversmes tiesa nav konstatējusi citus iespējamus pārkāpumus apstrīdētā detālplānojuma izstrādes, apstiprināšanas un spēkā stāšanās procesā, līdz ar to Satversmes tiesai jāizvērtē tikai Pieteikuma iesniedzēju norādītie iespējamie pārkāpumi.

11. Normatīvie akti pašvaldībai piešķir plašu rīcības brīvību (diskrecionāro varu) teritorijas plānošanas jomā. Tomēr pašvaldībai piešķirtā rīcības brīvība nav neierobežota. Pašvaldības rīcības brīvības ārējās robežas nosaka teritorijas plānošanas principi un vispārējie tiesību principi (*sk. Satversmes tiesas 2004. gada 9. marta sprieduma lietā Nr. 2003-16-05 secinājumu daļas 5. punktu*).

Teritorijas plānošanas jomu regulē Teritorijas plānošanas likums un uz tā pamata izdoti Ministru kabineta noteikumi. Kā norādīts apstrīdētā detālplānojuma paskaidrojuma raksta ievadā, apstrīdētais detālplānojums izstrādāts un apstiprināts, pamatojoties uz Noteikumiem Nr. 1148, lai gan Salacgrīvas novada dome Satversmes tiesai iesniegtajā atbildes rakstā un savā viedoklī atsaucas uz spēku zaudējušajiem Ministru kabineta 2004. gada 19. oktobra noteikumiem Nr. 883 „Vietējās pašvaldības teritorijas plānošanas noteikumi”.

Teritorijas plānošanas likuma 6. panta piektās daļas otrais teikums paredz: „Detālplānojums ir vietējās pašvaldības administratīvās teritorijas daļas plānojums, to izstrādā vietējās pašvaldības domes lēmumā noteiktai teritorijai un apstiprina pēc vietējās pašvaldības teritorijas plānojuma stāšanās spēkā, ievērojot vietējās pašvaldības teritorijas plānojumā noteikto teritorijas plānoto (atļauto) izmantošanu.” Savukārt tā paša panta septītā daļa nosaka: „Izstrādājot zemāka līmeņa teritorijas plānojumu, ievēro spēkā esošo augstāka līmeņa teritorijas plānojumu.”

Saskaņā ar Noteikumu Nr. 1148 7. punktu detālplānojums ir „vietējās pašvaldības administratīvās teritorijas daļas plānojums, un to izstrādā saskaņā ar vietējās pašvaldības teritorijas plānojumu, atbilstoši mēroga noteiktībai detalizējot un precizējot tajā noteiktās teritorijas daļas plānoto (atļauto) izmantošanu un izmantošanas aprobežojumus”. Tātad ar detālplānojumu var detalizēt un precizēt konkrētas zemes vienības teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumus, nevis ieviest izmaiņas vietējās pašvaldības teritorijas plānojumā (*sk. Satversmes tiesas 2007. gada 21. decembra sprieduma lietā Nr. 2007-12-03 25. punktu*).

Satversmes tiesa norāda, ka vietējās pašvaldības teritorijas plānojums un detālplānojums kā vietējās pašvaldības saistošie noteikumi ir normatīvie akti ar vienādu juridisko spēku jeb, citiem vārdiem, detālplānojums kā arī ir normatīvais akts nav hierarhiski pakārtots teritorijas plānojumam (*sk. Satversmes tiesas 2008. gada 24. septembra sprieduma lietā Nr. 2008-03-03 9.2. punktu*). Tādējādi var runāt par to, ka detālplānojuma izstrādes laikā netiek ievērots vietējās pašvaldības teritorijas plānojums vai ka ar detālplānojumu tiek grozīta teritorijas plānojumā noteiktā plānotā (atļautā) izmantošana, nevis par detālplānojuma neatbilstību teritorijas plānojumam kā augstāka juridiskā spēka tiesību aktam.

12. Saskaņā ar Liepupes pagasta teritorijas plānojumu detālplānojuma teritorija, kā arī Pieteikuma iesniedzējiem piederošie nekustamie īpašumi atrodas savrupmāju (ģimenes māju) apbūves teritorijā ar nepieciešamību pēc papildu izpētes. Savukārt apstrīdētais detālplānojums, konkrētāk – tā teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumu 2.2. punkts, paredz, ka detālplānojuma teritorijas atļautā primārā izmantošana ir savrupmāju apbūve (vienas vai divu ģimeņu dzīvojamā māja) un telekomunikāciju objektu izvietošana – LMT bāzes stacijas „Tūja” būvniecība, maksimālo būves augstumu nosakot tehniskajā projektā atbilstoši būves funkcionālajai nepieciešamībai.

Tātad atbilstoši Pieteikuma iesniedzēju lūgumam Satversmes tiesai ir jāizvērtē, vai, iekļaujot apstrīdētajā detālplānojumā normu par to, ka detālplānojuma teritorijā atļauta telekomunikāciju objektu izvietošana, nav grozīts Liepupes pagasta teritorijas plānojums.

12.1. Apbūves noteikumu II daļas 2.1.2. punkts paredz, ka jebkuru apbūves teritoriju atļauts izmantot būvju un to daļu izvietošanai saskaņā ar attiecīgajā teritorijā atļauto izmantošanu, kā arī vairāku citu objektu, tostarp telekomunikāciju objektu, izvietošanai. Nekas no Apbūves noteikumos paredzētā neliecina par to, ka šī norma neattiektos uz telekomunikāciju bāzes stacijām kā vienu telekomunikāciju objektu grupu.

No Apbūves noteikumu III daļas 2. un 2.A nodaļā noteiktā izriet, ka apbūves maksimālais augstums savrupmāju (ģimenes māju) apbūves teritorijās ar nepieciešamību pēc papildu izpētes nevar pārsniegt 10 metrus, bet II daļas 2.2.1. punkts noteic, ka Apbūves noteikumos paredzētie būvju maksimālie augstumi „nav attiecināmi uz jebkādu arhitektonisku izbūvi, virsgaismu, skursteni, torni, karoga mastu, radio vai televīziju uztverošu vai pārraidošu iekārtu, telekomunikāciju bāzes stacijas torni, vējrādītāju, zibens novadītāju, baznīcas torni vai kupolu”.

12.2. Satversmes tiesa piekrīt Pieteikuma iesniedzēju viedoklim, ka Apbūves noteikumu II daļas 2.1.2. punkts uzskatāms par vispārējo tiesību normu attiecībā pret III daļu, kurā paredzēti noteikumi attiecībā uz atsevišķiem teritorijas izmantošanas veidiem, un vispārējā tiesību norma ir spēkā tiktāl, ciktāl to neierobežo speciālās tiesību normas.

Tomēr šajā gadījumā paredzēts izņēmums no speciālajām tiesību normām, proti, saskaņā ar Apbūves noteikumu II daļas 2.2.1. punktā noteikto uz telekomunikāciju bāzes stacijām nav attiecināmi Apbūves noteikumos reglamentētie maksimālie apbūves augstumi. Tātad uz LMT bāzes staciju „Tūja” neattiecas nosacījums, ka maksimālais apbūves augstums savrupmāju (ģimenes māju) apbūves teritorijās ar nepieciešamību pēc papildu izpētes ir 10 metri.

Tātad apstrīdētais detālplānojums, paredzot LMT bāzes stacijas „Tūja” būvniecību nekustamajā īpašumā „Zivtiņas”, negroza Liepupes pagasta teritorijas plānojumā šai teritorijai noteikto plānoto (atļauto) izmantošanu.

13. Satversmes tiesa vairākkārt norādījusi, ka ne vien teritorijas plānojuma izstrādes procesam, bet arī tā rezultātam – teritorijas plānojumam – jābūt skaidram un saprotamam. Teritorijas plānotajai (atļautajai) izmantošanai teritorijas plānojumā jābūt noteiktai tā, lai ikviens varētu ilgtermiņā plānot savu dzīvi, zinot to, kādam iepriekš skaidri definētam un paredzamam mērķim jebkura vietējās pašvaldības teritorija tiks izmantota (*sk. Satversmes tiesas*

2008. gada 17. janvāra sprieduma lietā Nr. 2007-11-03 24.4. punktu un 2011. gada 12. maija sprieduma lietā Nr. 2010-56-03 19.3. punktu).

Satversmes tiesa vērš Salacgrīvas novada domes uzmanību uz to, ka teritorijas plānojumā iekļautās normas, kas atļauj jebkādu telekomunikāciju objektu būvniecību visās apbūves teritorijās neierobežotā augstumā, ir nekonkrētas un pārāk plaši definē jebkuras vietējās pašvaldības teritorijas izmantošanu. Tomēr Pieteikuma iesniedzēji Liepupes pagasta teritorijas plānojumu nav apstrīdējuši. Satversmes tiesa ir secinājusi, ka „pretrunā ar Satversmes tiesas procesa principiem būtu tāda normatīvā akta atbilstības izvērtēšana, kurš attiecīgajā lietā vispār nav apstrīdēts” (*Satversmes tiesas 2007. gada 19. decembra sprieduma lietā Nr. 2007-13-03 6. punkts*). Turklāt 2010. gada 1. janvārī stājās spēkā grozījumi Satversmes tiesas likumā, nosakot, ka pieteikumu par lietas ierosināšanu attiecībā uz vietējās pašvaldības teritorijas plānojumu Satversmes tiesai var iesniegt sešu mēnešu laikā pēc attiecīgo saistošo noteikumu spēkā stāšanās (19.³ panta otrā daļa). Tāpat tiesiskās stabilitātes princips liedz Satversmes tiesai izvērtēt pirms vairākiem gadiem spēkā stājušos teritorijas plānošanas dokumentu (*sal. ar Satversmes tiesas 2009. gada 13. februāra lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2008-23-03 11. – 13. punktu*).

Līdz ar to Satversmes tiesai nav pamata izvērtēt Liepupes pagasta teritorijas plānojuma normu atbilstību Satversmei.

14. Pieteikumā iebilsts pret to, ka par apstrīdētā detālplānojuma sabiedrisko apspriešanu tika informēti tikai divi no septiņiem Pieteikuma iesniedzējiem. Turklāt esot maldinoši norādīts, ka atbilstoši Liepupes pagasta teritorijas plānojumam apstrīdētā detālplānojuma teritorijas plānotās (atļautās) izmantošanas veids ir savrupmāju (ģimenes māju) apbūve ar nepieciešamību pēc papildu izpētes.

14.1. Saskaņā ar Teritorijas plānošanas likuma 7. panta sestās daļas 5. punktu vietējai pašvaldībai ir jānodrošina sabiedrības līdzdalība vietējās pašvaldības teritorijas plānošanas procesā. Arī atklātības princips, kas

nostiprināts šā likuma 3. panta 7. punktā, paredz, ka teritorijas plānojums tiek izstrādāts, iesaistot sabiedrību un nodrošinot informācijas un lēmumu pieņemšanas atklātumu. Līdz ar to teritorijas plānošanas process ir atklāts un privātpersonām ir tiesības līdzdarboties lēmumu pieņemšanā, kā arī sekot līdzi visai informācijai par to, kādi lēmumi šajā procesā tiek pieņemti (*sk. Satversmes tiesas 2009. gada 19. novembra sprieduma lietā Nr. 2009-09-03 14.1. punktu*).

Noteikumos Nr. 1148 iedzīvotāju informēšanu detālplānojuma izstrādes procesa ietvaros regulē divas normas:

1) 69. punkts paredz, ka četru nedēļu laikā pēc tam, kad pieņemts lēmums uzsākt detālplānojuma izstrādi, tās vadītājs nosūta paziņojumu detālplānojuma teritorijā esošo nekustamo īpašumu īpašniekiem (tiesiskajiem valdītājiem), ievieto paziņojumu vietējās pašvaldības mājaslapā internetā un publicē paziņojumu vietējā laikrakstā un laikrakstā “Latvijas Vēstnesis”. Paziņojumā jānorāda vietējās pašvaldības domes lēmums par detālplānojuma izstrādes uzsākšanu, izstrādes vadītājs, teritorijas plānotā (atļautā) izmantošana saskaņā ar vietējās pašvaldības teritorijas plānojumu un ieinteresēto personu rakstveida priekšlikumu iesniegšanas vieta un termiņš;

2) 73. punkts noteic, ka par sabiedrisko apspriešanu, kas ilgst ne mazāk par trim nedēļām, vietējā pašvaldība nosūta paziņojumu detālplānojuma teritorijā esošo un ar plānojuma risinājumu saistīto nekustamo īpašumu īpašniekiem (tiesiskajiem valdītājiem), ievieto paziņojumu vietējās pašvaldības mājaslapā internetā un publicē paziņojumu vietējā laikrakstā un laikrakstā “Latvijas Vēstnesis”.

14.2. 2010. gada 14. janvāra Alojās, Krimuldas, Limbažu un Salacgrīvas novadu laikrakstā „Auseklis” un 2010. gada 19. janvāra laikrakstā „Latvijas Vēstnesis” publicētajos paziņojumos, kā arī Pieteikuma iesniedzējiem nosūtītajos paziņojumos atbilstoši Noteikumu Nr. 1148 69.3. punktam norādīts apstrīdētā detālplānojuma teritorijas plānotās (atļautās) izmantošanas veids saskaņā ar Liepupes pagasta teritorijas plānojumu. Normatīvie akti neprasa šajos paziņojumos iekļaut informāciju par detālplānojumā paredzētajiem

risinājumiem. Līdz ar to apstrīdētā detālplānojuma teritorijas plānotās (atļautās) izmantošanas veida norādīšanu paziņojumos nevar uzskatīt par maldinošu.

Savukārt paziņojumi par apstrīdētā detālplānojuma sabiedrisko apspriešanu publicēti 2010. gada 27. februāra laikrakstā „Auseklis” un 2010. gada 3. marta laikrakstā „Latvijas Vēstnesis”. Atbilstoši Noteikumu Nr. 1148 73. punktam tika noteikts, ka sabiedriskās apspriešanas termiņš ir trīs nedēļas no paziņojuma publikācijas laikrakstā „Latvijas Vēstnesis”. Sabiedriskās apspriešanas sanāksme notika 2010. gada 18. martā.

14.3. Atbildes rakstā norādīts, ka apstrīdētā detālplānojuma izstrādes laikā Salacgrīvas novada dome papildus Noteikumos Nr. 1148 paredzētajam informēja tos divus Pieteikuma iesniedzējus, kuri savos detālplānojuma teritorijai piegulošajos nekustamajos īpašumos dzīvo pastāvīgi.

Turklāt no lietas materiāliem izriet, ka iedzīvotājiem bijusi iespēja izteikt savu viedokli par plānoto LMT bāzes stacijas „Tūja” būvniecību nekustamajā īpašumā „Zivtiņas” ne tikai apstrīdētā detālplānojuma sabiedriskās apspriešanas ietvaros. Pirmkārt, no 2007. gada 9. augusta līdz 6. septembrim tika rīkota LMT bāzes stacijas „Tūja” būvniecības ieceres nekustamajā īpašumā „Zivtiņas” publiskā apspriešana, jo Liepupes pagastam tolaik nebija spēkā esoša teritorijas plānojuma (*sk. lietas materiālu 139. lpp.*). Otrkārt, 2008. gada 14. maijā Liepupes pagasta teritorijas plānojuma sabiedriskās apspriešanas sanāksmē tika nolemts atbalstīt LMT bāzes stacijas „Tūja” būvniecību nekustamajā īpašumā „Zivtiņas” (*sk. lietas materiālu 140. lpp.*). Kā liecina lietas materiāli, iebildumi pret LMT bāzes stacijas „Tūja” būvniecību nekustamajā īpašumā „Zivtiņas” šajos sabiedriskās apspriešanas posmos nav saņemti.

Tātad Pieteikuma iesniedzējiem bijušas vairākas iespējas izteikt savu viedokli par LMT bāzes stacijas „Tūja” būvniecību nekustamajā īpašumā „Zivtiņas”. Ievietojot paziņojumus par detālplānojuma izstrādes uzsākšanu un sabiedrisko apspriešanu vietējā laikrakstā un laikrakstā „Latvijas Vēstnesis”, tiek prezumēts, ka visas ieinteresētās personas ir par to informētas. Sabiedriskās apspriešanas mērķis ir dot ieinteresētajām personām iespēju

izteikt savu viedokli. Šī iespēja tiek nodrošināta, vietējai pašvaldībai izpildot prasības attiecībā uz informācijas sniegšanu par projekta saturu un apspriešanas vietu. Savukārt tas, cik aktīvi personas izmanto šo iespēju, visupirms ir pašu personu ziņā (*sk. Satversmes tiesas 2008. gada 24. septembra sprieduma lietā Nr. 2008-03-03 19.8. punktu*).

Līdz ar to Salacgrīvas novada dome nav pieļāvusi pārkāpumus attiecībā uz sabiedrības līdzdalības nodrošināšanu apstrīdētā detālplānojuma izstrādes laikā.

15. Pieteikuma iesniedzēji arī norāda, ka lēmums par apstrīdētā detālplānojuma apstiprināšanu nav pilnībā publicēts laikrakstā „Latvijas Vēstnesis” un apstrīdētais detālplānojums nav pieejams Salacgrīvas novada domes mājaslapā internetā.

15.1. Noteikumu Nr. 1148 78. punkta otrais teikums nosaka: „Lēmumu, ar kuru apstiprināts detālplānojums un izdoti pašvaldības saistošie noteikumi, divu nedēļu laikā pēc tā pieņemšanas ievieto vietējās pašvaldības mājaslapā internetā un publicē vietējā laikrakstā un laikrakstā “Latvijas Vēstnesis”, norādot vietu, kur var iepazīties ar detālplānojumu.” Savukārt saskaņā ar Teritorijas plānošanas likuma 6. panta sesto daļu detālplānojums stājas spēkā nākamajā dienā pēc tam, kad lēmums publicēts laikrakstā „Latvijas Vēstnesis”.

Likuma „Par pašvaldībām” 45. panta septītā daļa paredz: „Pašvaldības saistošos noteikumus pēc to stāšanās spēkā publicē pašvaldības mājaslapā internetā. Novada domes saistošo noteikumu pieejamību nodrošina arī novada domes ēkā un pagasta vai pilsētas pārvaldēs.” Savukārt saskaņā ar Noteikumu Nr. 1148 22. punktu vietējā pašvaldība nodrošina ikvienam interesentam iespēju iepazīties ar teritorijas plānošanas dokumentiem un iegādāties to kopijas vietējā pašvaldībā, kā arī ievieto šos dokumentus savā mājaslapā internetā.

15.2. Paziņojums par to, ka 2010. gada 21. aprīlī Salacgrīvas novada dome pieņēmusi lēmumu par apstrīdētā detālplānojuma apstiprināšanu,

publicēts laikrakstā „Latvijas Vēstnesis” 2010. gada 11. maijā, tas ir, gandrīz trīs nedēļas pēc lēmuma pieņemšanas. Paziņojumā norādīts, ka ar apstrīdēto detālplānojumu var iepazīties Liepupes pagasta pārvaldē.

Lietas sagatavošanas laikā Salacgrīvas novada domes mājaslapā ar visu apstrīdēto detālplānojumu iepazīties nav iespējams, pieejamas vienīgi grafiskās daļas kartes par teritorijas esošo un plānoto izmantošanu (*sk. http://www.salacgriva.lv/lat/salacgrivas_novads/teritorija/detalplanojumi/, aplūkots 2011. gada 13. septembrī*).

Satversmes tiesa vērš Salacgrīvas novada domes un VARAM uzmanību uz to, ka lēmuma par detālplānojuma apstiprināšanu publicēšana ir detālplānojuma spēkā stāšanās nosacījums, kas izpildāms obligāti, kaut arī vietējās pašvaldības finanšu līdzekļi ir ierobežoti. Savukārt detālplānojuma ieviešana vietējās pašvaldības mājaslapā internetā nodrošina sabiedrības iespējas iepazīties ar teritorijas plānošanas dokumentiem, turklāt atvieglo vietējās pašvaldības darbu.

Tomēr Satversmes tiesa piekrīt VARAM, ka minētos teritorijas plānošanas procesa pārkāpumus nevar uzskatīt par būtiskiem. Publicējot laikrakstā „Latvijas Vēstnesis” paziņojumu par apstrīdētā detālplānojuma apstiprināšanu, principā tiek publicēta tā pati informācija, kas tiktu norādīta, publicējot pilnu lēmuma tekstu. Normatīvie akti neprasa publicēt visu apstiprināto teritorijas plānošanas dokumentu, tostarp teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumus un grafisko daļu, kas tiek izdoti kā pašvaldības saistošie noteikumi. Līdz ar to uzskatāms, ka apstrīdētais detālplānojums stājies spēkā 2010. gada 12. maijā. Savukārt ieinteresētās personas ar apstrīdēto detālplānojumu var iepazīties vietējā pašvaldībā. Ja vietējā pašvaldība tam liek šķēršļus, jautājums risināms administratīvā procesa kārtībā.

Līdz ar to Satversmes tiesa nekonstatē būtiskus apstrīdētā detālplānojuma izstrādes, apstiprināšanas un spēkā stāšanās procesa pārkāpumus.

16. Satversmes 105. pants nosaka: „Ikvienam ir tiesības uz īpašumu. Īpašumu nedrīkst izmantot pretēji sabiedrības interesēm. Īpašuma tiesības var ierobežot vienīgi saskaņā ar likumu. Īpašuma piespiedu atsavināšana sabiedrības vajadzībām pieļaujama tikai izņēmuma gadījumos uz atsevišķa likuma pamata pret taisnīgu atlīdzību.”

Lai gan lieta ierosināta par apstrīdētā detālplānojuma atbilstību visam Satversmes 105. pantam, tomēr Pieteikuma iesniedzēji neapstrīd tā atbilstību minētā panta ceturtajam teikumam.

Satversmes 105. pants paredz gan īpašuma tiesību netraucētu īstenošanu, gan arī valsts tiesības sabiedrības interesēs tās ierobežot. Īpašuma tiesības var ierobežot, ja ierobežojumi ir attaisnojami, tas ir, ja tie noteikti saskaņā ar likumu, tiem ir leģitīms mērķis un tie ir samērīgi (*sk. Satversmes tiesas 2002. gada 20. maija sprieduma lietā Nr. 2002-01-03 secinājumu daļu*).

16.1. Satversmes tiesa ir secinājusi, ka ar teritorijas plānošanas dokumentiem vietējā pašvaldība normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā var paredzēt teritorijas izmantošanas un līdz ar to arī īpašuma tiesību ierobežojumus (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2005. gada 14. decembra sprieduma lietā Nr. 2005-10-03 8. punktu*). Citiem vārdiem, teritorijas plānošanas dokumentus var uzskatīt par īpašuma lietošanas tiesību aprobežojumu, jo ar tiem tiek ierobežota nekustamā īpašuma brīva un netraucēta izmantošana (*sk. Satversmes tiesas 2007. gada 26. aprīļa sprieduma lietā Nr. 2006-38-03 10. punktu*).

Satversmes tiesa jēdzienu „tiesības uz īpašumu” teritorijas plānošanas kontekstā interpretējusi visai plaši. Satversmes tiesas spriedumā lietā Nr. 2008-03-03 norādīts: „No tiesībām uz īpašumu izrietošās intereses teritorijas plānošanas jomā apskatāmas plašā tvērumā. Pie tām var piederēt, arī, piemēram, noteikts skats pa logu, dzīvokļa insolācija. Līdz ar to, pieņemot apstrīdēto detālplānojumu, bija jāņem vērā gan tās teritorijas īpašnieku intereses, uz kuru attiecas detālplānojums, gan arī šai teritorijai piegulošo īpašumu īpašnieku intereses [...] Vienlaikus izvērtējamas arī attiecīgā

mikrorajona iedzīvotāju un pilsētas intereses kopumā” (*Satversmes tiesas 2008. gada 24. septembra sprieduma lietā Nr. 2008-03-03 20. punkts*).

Satversmes tiesa arī secinājusi: „Satversmes 105. panta pirmajā teikumā noteiktās tiesības uz īpašumu ietver īpašnieka tiesības izmantot viņam piederošo īpašumu tā, lai gūtu pēc iespējas lielāku ekonomisko labumu. Tāpat minētais Satversmes pants šo pamattiesību izmantošanai noteic robežas, proti, īpašuma tiesības nevar tikt izmantotas pretēji sabiedrības interesēm” (*Satversmes tiesas 2009. gada 19. novembra sprieduma lietā Nr. 2009-09-03 11.2. punkts*).

Savukārt Satversmes tiesas spriedumā lietā Nr. 2010-54-03 norādīts: nosakot, vai ar detālplānojumu mainīts līdz tam pastāvējušais zemes īpašuma lietošanas tiesību apjoms un vai šī maiņa atzīstama par īpašuma tiesību ierobežojumu, „jāņem vērā, cik lielā mērā ar plānojumu ir ierobežota līdzšinējā atļautā īpašuma izmantošana, kā arī tas, vai līdzšinējā atļautā (vai attiecīgi plānotā) izmantošana īpašniekam ir radījusi tādu tiesisko paļāvību, ka nākotnē viņš savu zemi varēs izmantot kādā noteiktā veidā”. Satversmes tiesa spriedumā šajā lietā norādīja, ka pieteikuma iesniedzēju īpašuma tiesību ierobežojumu var radīt vēja elektrostaciju tiešā ietekme – troksnis, ēnas, vibrācija un mirgošana, bet īpašuma tiesību aizskārums varētu rasties tad, ja vietējā pašvaldība atļautu būvēt vēja elektrostaciju, kurai saskaņā ar likumu nosakāmā aizsargjosla skartu pieteikuma iesniedzējiem piederošos zemes gabalus (*sk. Satversmes tiesas 2011. gada 3. maija sprieduma lietā Nr. 2010-54-03 16., 16.1. un 16.2. punktu*).

Arī spriedumā lietā Nr. 2010-62-03 Satversmes tiesa secināja, ka aizskartas pieteikuma iesniedzēja tiesības uz īpašumu, jo teritorijas plānojumā bija noteikta aizsargjosla, kas skāra pieteikuma iesniedzēja nekustamo īpašumu (*sk. Satversmes tiesas 2011. gada 14. aprīļa sprieduma lietā Nr. 2010-62-03 7. punktu*).

16.2. Satversmes tiesa vairākkārt norādījusi: lai konstatētu Satversmē ietverto cilvēktiesību normu saturu, tās tulkojamas pēc iespējas atbilstoši interpretācijai, kāda tiek lietota starptautisko cilvēktiesību normu piemērošanas

praksē. Eiropas Cilvēktiesību tiesas prakse ir obligāta attiecībā uz Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas (turpmāk – Konvencija) interpretāciju, un šī prakse ir izmantojama arī attiecīgo Satversmes normu tulkošanai (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2000. gada 30. augusta sprieduma lietā Nr. 2000-03-01 secinājumu daļas 5. punktu*). Satversmes tiesa arī secinājusi, ka Satversmes 105. panta un Konvencijas Pirmā protokola 1. panta saturs ir līdzīgs (*sk. Satversmes tiesas 2002. gada 20. maija sprieduma lietā Nr. 2002-01-03 secinājumu daļu*).

Konvencijas Pirmā protokola 1. pants paredz:

„Jebkurai fiziskai vai juridiskai personai ir tiesības uz īpašumu. Nevienam nedrīkst atņemt viņa īpašumu, izņemot, ja tas notiek sabiedrības interesēs un apstākļos, kas noteikti ar likumu un atbilst vispārējiem starptautisko tiesību principiem.

Minētie nosacījumi nekādā veidā nedrīkst ierobežot valsts tiesības izdot tādus likumus, kādus tā uzskata par nepieciešamiem, lai kontrolētu īpašuma izmantošanu saskaņā ar vispārējām interesēm vai lai nodrošinātu nodokļu vai citu maksājumu vai sodu samaksu.”

Eiropas Cilvēktiesību tiesa ir atzinusi, ka, pirmkārt, Konvencijas Pirmā protokola 1. pants negarantē noteiktu vides kvalitāti jeb personas tiesības baudīt īpašumu patīkamā vidē. Otrkārt, ja arī kāds objekts, piemēram, lidosta vai rūpnīca, var nopietni ietekmēt netālu esoša nekustamā īpašuma vērtību un pat padarīt īpašumu nepārdodamu, personai ir jāpierāda šā objekta negatīvā ietekme uz tās nekustamā īpašuma vērtību (*sk., piemēram, Eiropas Cilvēktiesību komisijas 1986. gada 16. jūlija lēmumu lietā „Rayner v. the United Kingdom”, pieteikums Nr. 9310/81; Eiropas Cilvēktiesību tiesas 2004. gada 29. janvāra lēmumu lietā „Taşkin et autres c. la Turquie”, pieteikums Nr. 46117/99; 2009. gada 29. septembra lēmumu lietā „Galev and Others v. Bulgaria”, pieteikums Nr. 18324/04; 2010. gada 2. decembra sprieduma lietā „Atanasov v. Bulgaria”, pieteikums Nr. 12853/03, 83. punktu u. c.)*).

Tā kā Konvencijā nav normas, kas tieši aizsargātu personas tiesības uz tīru un klusu vidi, tad gadījumos, kad persona cieš no tieša un nopietna kaitējuma, piemēram, trokšņa vai piesārņojuma, var tikt konstatēts Konvencijas 8. pantā garantēto tiesību uz privātās un ģimenes dzīves un mājokļa neaizskaramību aizskārums. Šādā gadījumā jākonstatē tas, ka kaitējums tieši ietekmē pieteicēju un sasniedz noteiktu bīstamības līmeni. Eiropas Cilvēktiesību tiesa ir norādījusi, ka par Konvencijā paredzēto tiesību aizskārumu nav uzskatāma tāda ietekme, kas ir niecīga salīdzinājumā ar katrā mūsdienu pilsētā esošiem vides apdraudējumiem (*sk., piemēram, Eiropas Cilvēktiesību tiesas 2008. gada 26. februāra lēmumu lietā „Fägerskiöld v. Sweden”, pieteikums Nr. 37664/04*).

17. Pieteikuma iesniedzēji uzskata, ka apstrīdētais detālplānojums aizskar viņiem Satversmes 105. pantā noteiktās tiesības uz īpašumu, jo samazina viņu īpašumu vērtību, kā arī negatīvi iespaido ainavu un „skata tiesības”.

No Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punkta, 19.² panta pirmās daļas un sestās daļas 1. punkta izriet, ka Satversmes tiesa var izvērtēt vienīgi esošus personu pamattiesību aizskārumus.

17.1. Eiropas Cilvēktiesību tiesas praksē Konvencijas Pirmā protokola 1. panta pārkāpums netiek konstatēts pat gadījumos, kad netālu no personai piederoša nekustamā īpašuma atrodas objekts, kas salīdzinoši lielā mērā ietekmē tās īpašumu.

Savukārt no līdzšinējās Satversmes tiesas prakses izriet, ka tiešs Pieteikuma iesniedzēju īpašuma tiesību aprobežojums būtu konstatējams tad, ja ap LMT bāzes staciju „Tūja” noteiktā aizsargjosla skartu Pieteikuma iesniedzēju nekustamos īpašumus, ja apstrīdētais detālplānojums liegtu Pieteikuma iesniedzējiem izmantot viņu nekustamos īpašumus atbilstoši Liepupes pagasta teritorijas plānojumam vai radītu citus tiešus īpašuma tiesību ierobežojumus.

17.2. Spriežot pēc apstrīdētā detālplānojuma grafiskās daļas kartēm, LMT bāzes stacija „Tūja” atrodas aptuveni 110 – 170 metru attālumā no Pieteikuma iesniedzēju nekustamo īpašumu robežām. Aizsargjosla ap LMT bāzes staciju „Tūja” nepārsniedz LMT piederošā nekustamā īpašuma „Zivtiņas 2” robežas, un šis jaunizveidotais īpašums nerobežojas ar Pieteikuma iesniedzējiem piederošajiem nekustamajiem īpašumiem. Tātad LMT bāzes stacijas „Tūja” aizsargjosla nerada aizskārumu Pieteikuma iesniedzēju īpašuma tiesībām.

Kā Satversmes tiesa jau secināja, ar apstrīdēto detālplānojumu nav grozīta Liepupes pagasta teritorijas plānojumā noteiktā Pieteikuma iesniedzēju nekustamo īpašumu plānotā (atļautā) izmantošana, un apstrīdētais detālplānojums neliedz Pieteikuma iesniedzējiem arī turpmāk izmantot savus īpašumus Liepupes pagasta teritorijas plānojumā noteiktajā veidā – savrupmāju (ģimenes māju) apbūvei.

Pieteikuma iesniedzēji nav snieguši pietiekamu pamatojumu arī tam, ka viņu īpašumu tirgus vērtība ievērojami kritusies uzbūvētās LMT bāzes stacijas „Tūja” dēļ. Ar to, ka divi vai trīs Pieteikuma iesniedzēji plāno kādreiz savus īpašumus atsavināt, vēl nepietiek, lai konstatētu konkrētu Pieteikuma iesniedzēju pamattiesību aizskārumu, kas Satversmes tiesai būtu jāizvērtē. Nav konstatējami arī citi tieši Pieteikuma iesniedzēju īpašuma tiesību ierobežojumi.

17.3. Jāņem vērā, ka detālplānojuma teritorija, kā arī tai piegulošie Pieteikuma iesniedzēju nekustamie īpašumi gan neatrodas pilsētā, tomēr atrodas apdzīvotas vietas – Salacgrīvas novada Liepupes pagasta Tūjas ciema – robežās. Saskaņā ar Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likuma 11. panta otro daļu ciema statusu novada dome var piešķirt tādai novada teritorijas daļai, kurā ir vai tiek plānota koncentrēta apbūve, pastāvīgi dzīvo cilvēki un ir izveidota attiecīga infrastruktūra.

Lai gan lietā netiek izvērtēta apstrīdētā detālplānojuma atbilstība Satversmes 115. pantam un lieta neskar ar vides tiesībām saistītus jautājumus, Satversmes tiesa norāda, ka gan atsevišķu privātpersonu, gan visas sabiedrības ekonomiskās intereses bieži vien prasa pārveidot apkārtējo vidi. „Satversmes

115. pants *a priori* neparedz pastāvošās vides saglabāšanu un neliedz īstenot ar ekonomiskajām interesēm saistītus projektus. Satversmes 115. pants, tieši pretēji, prasa līdzsvarotu un atbildīgu apkārtējās vides uzlabošanu, kas ietver arī cilvēku dzīvei piemērotu apstākļu un sabiedrības labklājības nodrošināšanu” (*Satversmes tiesas 2008. gada 17. janvāra sprieduma lietā Nr. 2007-11-03 13.2. punkts*). Līdz ar to Pieteikuma iesniedzējiem nav neierobežotu tiesību uz ierastās ainavas un vides saglabāšanu.

17.4. LMT norāda, ka telekomunikāciju bāzes stacijas ierīko ar mērķi sniegt kvalitatīvus mobilo elektronisko sakaru pakalpojumus jebkurai personai jebkurā Latvijas vietā, tostarp Tūjā, nodrošinot pēc iespējas lielāka skaita lietotāju vienlaicīgu komunikāciju, ātrāku datu pārraidi, iespēju avārijas gadījumā sazināties ar glābšanas dienestiem, izsaukt palīdzību, iespēju lietot internetu, iespēju uzsākt un attīstīt komercdarbību. Iedzīvotājiem tiek nodrošināta papildu priekšrocība – iespēja sazināties elektroapgādes traucējumu gadījumā. Ņemot vērā ģeogrāfisko novietojumu, reljefa īpatnības un tehnoloģisko risinājumu īpašības, konkrētajā gadījumā esot nepieciešams izvietot datus raidošo un uztverošo aparatūru virs koku galotnēm tā, lai nodrošinātu iekārtu savstarpējo „tiešo redzamību” ar citās bāzes stacijās izvietotajām tāda paša tipa iekārtām, proti, vismaz 70 metru augstumā (*sk. lietas materiālu 126. lpp.*). Tātad var secināt, ka pretēji Pieteikuma iesniedzēju apgalvotajam ir vērtētas arī LMT bāzes stacijas „Tūja” alternatīvas izvietojuma iespējas.

No lietas materiāliem arī izriet, ka LMT bāzes stacijas „Tūja” tuvumā netiek pārsniegti Eiropas Savienības Padomes 1999. gada 12. jūlija ieteikumā Nr. 1999/519/EC par ierobežojumiem elektromagnētisko lauku (no 0 Hz līdz 300 Hz) iedarbībai uz plašu sabiedrību noteiktie elektromagnētiskā lauka robežlielumi, kas pieļauti apdzīvotās vietās (*sk. lietas materiālu 149. – 154. lpp.*).

Tādējādi Satversmes tiesa secina, ka LMT bāzes stacija „Tūja” nerada tādu ietekmi, kas aizskartu Pieteikuma iesniedzēju pamattiesības.

Līdz ar to apstrīdētais detālplānojums neizskar Pieteikuma iesniedzēju tiesības uz īpašumu un atbilst Satversmes 105. pantam.

Nolēmumu daļa

Pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 30. – 32. pantu, Satversmes tiesa

nosprieda:

atzīt Salacgrīvas novada domes 2010. gada 21. aprīļa saistošos noteikumus Nr. DL-01/2010 „Detālplānojums nekustamajam īpašumam „Zivtiņas”, kadastra Nr. 6660 003 0167, Salacgrīvas novads, Liepupes pagasts, Tūja” par atbilstošiem Latvijas Republikas Satversmes 105. pantam.

Spriedums ir galīgs un nepārsūdzams.

Spriedums stājas spēkā tā publicēšanas dienā.

Tiesas sēdes priekšsēdētājs

G. Kūtris